

Vergaderjaar 1991-1992

22 083

Wijziging van de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis en het Wetboek van Strafvordering met het oog op de internationale samenwerking gericht op de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 22 november 1991

De vaste Commissie voor justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hadden met grote belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zoals zij reeds bij andere gelegenheden hadden opgemerkt zijn deze leden een warm voorstander van een harde aanpak over een breed front op het relatief nieuwe terrein van de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel. Voor een nadere adstructie van dit standpunt verwezen de CDA-fractieleden naar de door hun geleverde inbrengen bij de wetsvoorstellen 21 504, 22 080 (Weens verdrag), 22 081 (uitwerking van Weens verdrag), 22 082 (uitlevering op grond van Weens Verdrag) en 21 492 (melding zeggenschap vennootschappen).

2. De drie fasen

De tot de CDA-fractie behorende leden constateerden dat zich in de diverse betrokken landen grote tot zeer grote verschillen voordoen waar het gaat om de regeling van de door dit wetsvoorstel bestreken materie. Deze verschillen (bijvoorbeeld het systeem van objectconfiscatie versus waarde-confiscatie) zijn, zo meenden deze leden, vaak principieel van aard zodat een doorbreking daarvan via internationale afspraken voor veel landen een grote (en wellicht moeilijke) stap is. De leden van de CDA-fractie wensten in dit verband op te merken dat het in hun optiek geen zin heeft verdragen te maken als dergelijke verschillen in de praktijk blijven bestaan. Het verdrag wordt dan immers al snel een dode letter. Hoe, zo vroegen zij de regering, kan de grootst mogelijke zekerheid worden geboden dat de nationale praktijk in de betrokken landen ook daadwerkelijk wordt aangepast? Is in een evaluatiemoment voorzien?

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), V.A.M. van der Burg (CDA), Lauxtermann (VVD), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Vermeend (PvdA), Brouwer (Groen Links), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van Traa (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Jurgens (PvdA), Koffeman (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), M.M. van der Burg (PvdA). Plv. leden: Apostolou (PvdA), Tegelaar-Boonacker (CDA), De Hoop Scheffer (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), J.T. van den Berg (SGP), Koetje (CDA), Dijkstal (VVD), Te Veldhuis (VVD), Van der Heijden (CDA), Schoots (PvdA), Sipkes (Groen Links), Scheltema-de Nie (D66), Groenman (D66), Van der Vaart (PvdA), Middel (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Doelman-Pel (CDA), Hillen (CDA), Stemerink (PvdA), Vreugdenhil (CDA), Leerling (RPF), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Heemst (PvdA).

3. Primaire en secundaire rechtshulp

De CDA-fractieleden constateerden dat de internationale samenwerking op het gebied van de primaire rechtshulp (overdracht van een zaak terwijl men afziet van eigen aanspraken) kennelijk ernstig te wensen overlaat. Deze leden betreunden dat zeer en vroegen de regering informatie te verschaffen over de aantallen landen die daar wél toe bereid blijken te zijn.

Voorts vroegen zij naar de redenen waarom die samenwerking in de praktijk zo moeilijk loopt. Ligt dat aan uiteenlopende rechtsstelsels of is het een soevereiniteitsprobleem? Wat is overigens in de praktijk de houding van Nederland?

4. Opzet van de voorgestelde uitvoeringswetgeving

De CDA-fractieleden merkten op dat zij zich hadden verwonderd over het feit dat er bij wetsvoorstel 21 504 (althans voorzover zij konden nagaan) met geen woord is gesproken over de mogelijkheid dat essentiële onderdelen daaruit (bijvoorbeeld het s.f.o.) ook internationaal geregeld zouden gaan worden. Deze leden hechtten er dan ook aan te benadrukken dat zij het dringend noodzakelijk achten dat er een efficiënte vorm van samenwerking met buitenlandse opsporings- en vervolgingsinstanties tot stand komt, die er ook toe bij kan dragen dat de nationale instanties effectief kunnen optreden tegen (criminele) acties vanuit het buitenland. Deze leden vreesden dat de uitvoeringswetgeving weinig of geen handvatten verschaft tegen georganiseerde acties die wel leiden tot voordeel maar niet tot wederrechtelijk verkregen voordeel. Is die vrees terecht, zo vroegen zij.

De aan het woord zijnde leden stemden in met het nieuwe artikel 13a Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen dat immers direct voortvloeit uit twee verdragen waar de CDA-fractie zich goed in kan vinden te weten het VN-verdrag van 1988 en het Raad van Europa-Verdrag. Wel viel het deze leden op dat alle bepalingen uit de artikelen 13 en 13a in de «kan»-formule zijn gegoten zodat, zo meenden deze leden, de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid te allen tijde bij de nationale instanties blijft. Is het niet de bedoeling van het wetsvoorstel dat dergelijke verzoeken in principe worden gehonoreerd tenzij zich een grond voor weigering (bijvoorbeeld artikel 18 Straatsburger Verdrag) voordoet?

De leden van de CDA-fractie gingen akkoord met het uitzonderen van de maatregel «onttrekking aan het verkeer» van artikel 36b Wetboek van Strafrecht. Inzake het s.f.o. informeerden de CDA-fractieleden of andere landen ook een s.f.o. kennen zoals Nederland. Zou dat niet een wenselijke, zo niet onmisbare, zaak zijn?

De leden van de CDA-fractie waren nog niet overtuigd van de wenselijkheid van het voorstel van de regering om (in tegenstelling tot wat het OM wil) géén tijdslimieten te bepalen waarbinnen verzoeken tot leggen van beslag op voorwerpen moeten worden gevolgd door verzoeken tot tenuitvoerlegging van een confiscatiesanctie. Hoewel de regering op zich een te billijken argumentatie volgt, zou het, zo meenden deze leden, op pragmatische (stok achter de deur) gronden wenselijk kunnen zijn om wel enige tijdslimitering in te voeren, zeker nu het OM daar zelf op aandringt. Dit hoeven uiteraard niet perse fatale termijnen te zijn. Hoe is dit overigens in andere landen? De aan het woord zijnde leden verklaarden zich akkoord met het uitgangspunt dat de Nederlandse rechter (al was het maar om praktische redenen) in principe uit moet gaan van de juistheid van buitenlandse rechterlijke beslissingen. Los daarvan past dat ook in de internationale samenwerkingsfilosofie en

werkt het natuurlijk (althans, dat hoopten deze leden) ook de andere kant op. Kan de regering voorbeelden geven van gevallen waarin van bovengenoemd principe afgeweken kan worden? Hoe wordt de «directheid» van een rechtsrelatie (blz. 11) vastgesteld? Met betrekking tot het nieuwe artikel 13e in relatie tot artikel 15, vijfde lid uitten deze leden enige twijfel over de effectiviteit van de regeling. Zij spraken de vrees uit voor communicatiestoornissen en «vormfouten» tussen de diverse officieren van justitie en meenden dat het in hun ogen het meest praktisch zou zijn als één officier van justitie het gehele verzoek om confiscatie behandelt. Uit de tekst van artikel 13e kan ook nog gelezen worden dat meerdere officieren van justitie zich voor de gehele zaak bevoegd verklaren, zo merkten deze leden op. Zij hoopten dat dat niet de bedoeling was. Wel waren de CDA-fractieleden het eens met de locatie van voorwerpen als aanknopingspunt (15, vijfde lid), maar zij waarschuwden voor dubbelwerk of (erger nog) het tussen wal en schip blijven hangen van een zaak waardoor er niets gebeurt. Deze leden informeerden of internationaal nu expliciet gekozen is voor object-confiscatie of voor waardeconfiscatie. De memorie van toelichting is daar niet geheel helder over.

5. De verhouding tussen verdrag en wet

De leden van de CDA-fractie vroegen of het de bedoeling is dat het kiezen van object-confiscatie of waarde-confiscatie feitelijk wordt bepaald door het recht van de verzoekende staat. Zo ja, dan blijft er toch sprake van door elkaar heen lopende stelsels zonder uitzicht op uniformiteit?

6. De artikelen

Artikel 1, Onderdeel A

artikel 13

Is het juist dat als een feit in Nederland niet strafbaar is en in het verzoekende buitenland wel, er dan geen s.f.o. mag worden ingesteld, zo vroegen de leden van de CDA-fractie. Kan de bovenste alinea van bladzijde 19 verduidelijkt worden: wat zijn criteria om te kunnen bepalen of het beslag te zijner tijd in Nederland zal kunnen worden omgezet in een executoriaal beslag of een verbeurdverklaring?

artikel 13c

Hoewel de leden van de CDA-fractie er bij het eindverslag 21 504 nog op terug zouden komen, informeerden zij bij de regering of het niet denkbaar is dat de in Nederland opererende b.f.o.'s een equivalent zullen krijgen in andere landen waardoor er reeds in de opsporingsfase efficiënter kan worden samengewerkt. Zijn er indicaties voor een dergelijke ontwikkeling te geven? Deze leden beseften terdege dat het voorliggende artikel 13c als gevolg van de werkzaamheden van de Commissie-Moons op het gebied van de inverzekeringsstelling wijziging zou kunnen ondergaan.

Onderdeel D

artikel 31a

Zagen de leden van de CDA-fractie het goed dat landen (partij bij het verdrag van de Raad van Europa) die nu een systeem van objectconfiscatie kennen en dit niet willen vervangen door een systeem van waardeconfiscatie, op grond van het Raad van Europa-verdrag gedwongen zijn in hun wetgeving beide systemen op te nemen?

7. Slotopmerkingen

De regering spreekt over reeds bestaande verdragen inzake de overdracht van de tenuitvoerlegging van vermogenssancties, aldus de leden van de CDA-fractie. Welke Verdragen zijn dit en is op grond van de ervaringen daarmee niet enige indicatie over de kosten/opbrengsten van dergelijke overdrachtssystemen te geven? Deze leden informeerden tenslotte naar de consequenties van het wetsvoorstel voor de werklast van het OM en de rechterlijke macht.

De voorzitter van de Commissie,
Swildens-Rozendaal

De griffier voor dit verslag,
Hommes